

Arbejdsmarkedets Feriefond

Hausers Plads 20, 4.
Postboks 1192
1011 København K.

SKOV- OG NATURSTYRELSEN
Kronjylland

J.nr. 0414-00033

Ref. jgh

Den 25. august 2008

Ferieoplevelser i Nationalpark Mols Bjerge

Skov- og Naturstyrelsen ansøger hermed Arbejdsmarkedets Feriefond om tilskud til højt prioriterede projekter, der forbedrer og optimerer oplevelsesmulighederne i Nationalpark Mols Bjerge.

1. Status og mål på kort sigt for infrastruktur og faciliteter

1.1 Indledning

Projekterne i ansøgningen optimerer oplevelsesmulighederne ikke blot i Nationalpark Mols Bjerge, men for hele området. Desuden skaber projekterne en sikker infrastruktur for "bløde" trafikanter, og øger oplevelsesmulighederne i området med tre formidlingscentre.

Projekterne vil gøre det muligt for både feriegæster og lokalsamfundene at opleve et område, som ikke alene rummer en spændende og sårbar natur, men samtidig tilbyder en bred vifte af friluftsmuligheder.

Ansøgningen fokuserer derfor på;

- etablering af et overordnet stinet for gående, ridende og cyklister,
- etableringen af oplevelsescentre med hovedvægt på henholdsvis kultur og natur,
- etableringen af forskellige ferieoplevelser. samt
- formidlingen til besøgende.

1.2 Relationer til den forudgående proces – beslutninger m.m.

Friluftslivets muligheder blev kortlagt i pilotprojektfasen. I arbejdsgruppen for friluftsliv og turisme kom adgang til naturen, tilgængelighed og forholdet mellem bløde trafikanter og motoriseret trafik til at fylde rigtig meget.

Baggrunden skal findes i det forhold, at den motoriserede trafik er stærkt tiltagende, især i de perioder hvor der er mange besøgende i området. Samt at der ikke tillige, har været foretaget en sammenhængende analyse af behovet for at give gående og cyklende bedre muligheder for færdsel fri af biler.

I kommuneplanlægningen er man klar over problemstillingen, og udbygningen af cykelstier og gangstier er igangsat. Planlægningen har fortrinsvis sigte mod at løse problemer på særligt farlige strækninger og forbindelse mellem beboelsesområder.

Pilotprojektet peger på, at det er vigtigt hurtigt, at få etableret et gang- og cykelstinet, der kan øge oplevelsesmulighederne og tilgængeligheden i hele området, med sammenhæng til de omgivende landskaber.

Den Nationale Følgegruppe sammenfatter i slutrapporten den overordnede vision for friluftsliv, "at den almindelige lovfæstede adgang til naturen bør understøttes af intelligent planlægning af publikums færdsel, til gavn for naturen og befolkningen, samt med respekt for lodsejernes interesser. Værktøjerne er stiplanlægning, afmærkede ruter, støttepunkter, særlige faciliteter og kvalitetsbetonet formidling af naturen".

Dette projektforslag vil sammenbinde en lang række eksisterende stier og støttepunkter i hele området, øge tilgængeligheden og gøre det lettere at opleve landskab, natur og kulturhistoriske perler. Især besøgende til fods eller på cykel vil få forøget adgangen til oplevelserne frigjort fra biltrafikken.

1.3 Syddjurs Kommune

Nærværende ansøgning er udarbejdet som et led i samarbejdet med Syddjurs Kommune i forarbejdet til Nationalparken Mols Bjerge. Syddjurs Kommune bidrager til projektet med en række anlægsarbejder.

Syddjurs Kommune har for 2009 og frem til 2012 afsat 5 mio kr årlig til etablering af cykel- og vandrestier i kommunen. Formålet er dels at forbedre trafiksikkerheden i byerne og trafikerede veje, dels at udbygge det eksisterende rutenet for friluftaktiviteter, så kommunens borgere og turister bedre kan opleve den unikke natur.

Af igangsatte projekter for 2008 og 2009 kan bl.a. nævnes udbygningen af Kaløstien – en vandre- og cykelsti fra Ryomgård til Rønne, der forbinder Gjerrildbanens natursti (en del af Nordsørutten) med stisystemet ved Kalø og videre ind i nationalparkområdet. Endvidere udbygges/renoveres eksisterende cykelsti langs kystvejen/Fuglsøvej ved Fæmmøller Strand foruden at projektering af førnævnte cykelsti's sydlige forlængelse langs Fuglsøvej er påbegyndt.

Syddjurs Kommune har for 2008 og 2009 planlagt etableret en række primitive overnatningsfaciliteter (shelters og naturlejrpladser) ved bl.a. Ahl Strand i tilknytning til bl.a. Skov- og Naturstyrelsens støttepunkter for friluftsliv langs kysten. Endvidere planlægges der i 2009 etableret en række jolleoptrækningssteder langs kysten og andre faciliteter (bord/bænke m.v.) til lystfiskere/turister.

Endvidere deltager Syddjurs Kommune i et større InterReg projekt der bl.a. arbejder med udvikling af nye ferie- og oplevelseskoncepter (f.eks. Slow holiday, oplevelsesruter, kystformidling mv.) nye formidlingsformer (interpretation) og lettere tilgængelige ferieplanlægningsværktøjer (IT-plattform). Resultaterne implementeres i 5 nordiske nationalparker. Projektet er ret omfattende og forventes at få et samlet budget på 3 til 4 mil. €.

1.4 Adgang til Nationalpark Mols Bjerge

Ankomsten til Nationalpark Mols Bjerge sker ved det overordnede vejnet med indfaldsveje ved:

A: Fra Rønne går landevejen, der har status af Margueritrudd, mod syd og ind i nationalparken. Denne adgangsvej vil sikkert være den primære indfaldsvej til Nationalpark Mols Bjerge.

B: Fra Feldballe går hovedvej 21 mod syd med forbindelse til Ebeltoft Vig og Ebeltoft By. Denne Indfaldsvej vil også være meget benyttet, specielt af de besøgende der har mål i den østlige del af nationalparken.

C: Landevejen fra Tirstrup fører mod syd ned mod Ebeltoft Vig og Ebeltoft By er forbindelse mellem Århus/Tirstrup Lufthavn og nationalparken. Desuden vil der komme en del trafik fra Grenaa via hovedvej 15 til Tirstrup.

D: Fra Grenaa går der endvidere en landevej med status af Margueritrute ind i nationalparken ved Stubbe Sø området.

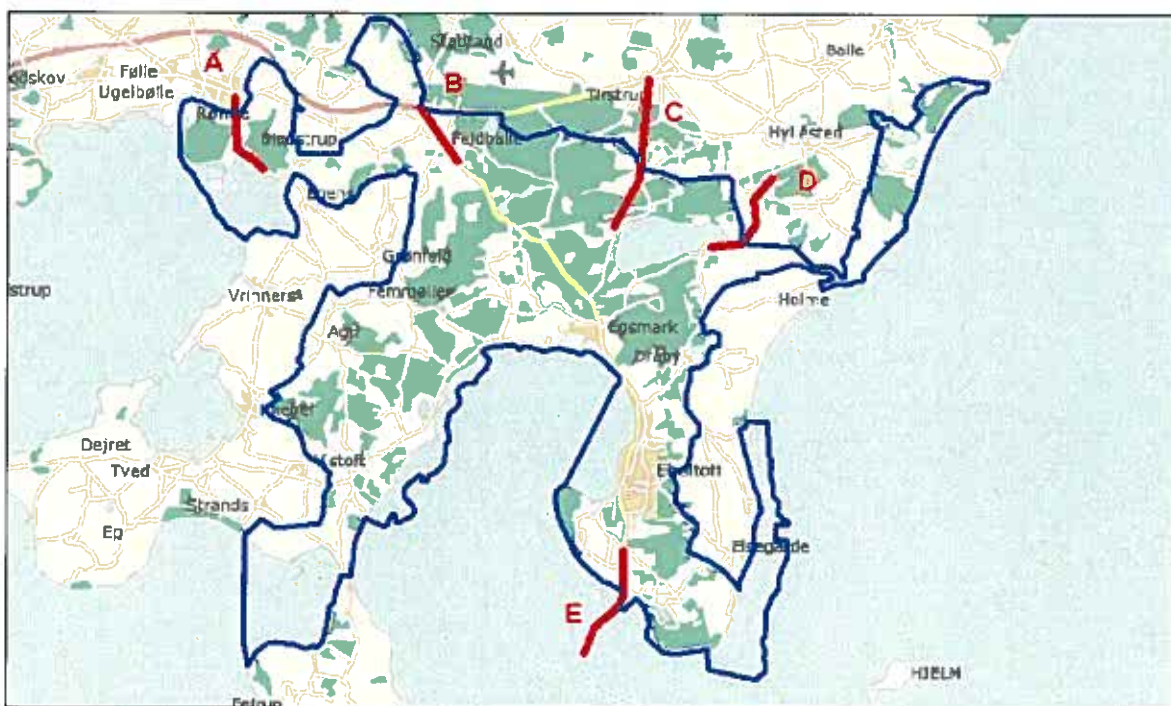
E: Fra Ebeltoft færgehavn er der forbindelse til Sjælland og en del besøgende vil ankomme ad denne forbindelse.

Se nedenstående oversigtskort.

I selve nationalparken er området bundet sammen af et fintmasket vejnet, der giver de besøgende en vidtstrakt adgang til de overordnede seværdigheder og naturområder.

Gående og cyklister er henvist til dette vejnet og et sparsomt netværk af stier, skovveje og andre offentligt tilgængelige veje. Dette fragmenterede net ønskes bundet sammen til et overordnet stisystem, der kan bringe de "bløde" trafikanter sikkert rundt i Nationalpark Mols Bjerge, samtidig med at de besøgende kommer helt ud og får en tæt naturoplevelse.

Det overordnede forslag samt de enkelte konkrete forslag til nyetableringer af vandre- og cykelruter er beskrevet i afsnit 2.2 samt i vedlagte projektbeskrivelser.

Indfaldveje til Nationalpark Mols Bjerge

1.5 Forbedring af oplevelsesmuligheder og publikumsfaciliteter

Sådan som forholdene er i dag vil feriegæsten næppe opleve mødet med Nationalpark Mols Bjerge som noget markant. Derfor sigter projekterne i ansøgningen mod at give de besøgende en kvalificeret forståelse for baggrunden for nationalparken, samtidig med at gæsterne får en række muligheder for unikke ferieoplevelser.

De enkelte forslag er beskrevet i afsnit 2.2 samt i vedlagte projektbeskrivelser.

2. Forslag til projekter

2.1 Indledning

Processen før etableringen af Nationalpark Mols Bjerge har været længe undervejs og der er stadig udsigt til at der går en tid inden ministeren kan godkende bekendtgørelsen og udpege en formand og en bestyrelse. Derudover vil der gå et par år inden bestyrelsen får udarbejdet en nationalparkplan og får den operationel.

Projekterne i denne ansøgning skal understøtte udviklingen af publikumsfaciliteter og adgangsmuligheder for, at øge mulighederne for en hel vifte af ferieoplevelser i nationalparken.

2.2 Konkrete forslag til projekter

2.2.1 Øget adgang til Nationalpark Mols Bjerge – vandre- og cykelstier

- 2.2.1.1 **Vejviserskilte**
Skilte til at vise det overordnede stisystem
- 2.2.1.2 **Kalø-Bjødstrup**
Anlæg af 2,2 km asfalteret sti langs eksisterende landevej.
- 2.2.1.3 **Bogens-Femmøller Strand**
Anlæg af 3,2 km asfalteret sti langs eksisterende landevej.
- 2.2.1.4 **Ahl-Ebeltoft Færehavn**
Anlæg af 0,9 km asfalteret sti langs eksisterende landevej.
- 2.2.1.5 **Femmøller – Femmøller strand**
Anlæg af 2,5 km asfalteret sti langs eksisterende landevej.
- 2.2.1.6 **Agri—Fuglsø**
Anlæg af 4,4 km sti belagt med stenmel / lerholdig grus.
- 2.2.1.7 **Elsegårde – Boeslum**
Anlæg af 5 km sti belagt med stenmel / lerholdig grus.
- 2.2.1.8 **Hyllested Skovgårde - Hyllested**
Anlæg af 4.4 km sti belagt med stenmel / lerholdig grus.
- 2.2.1.9 **Gravlev – Stubbe Sø**
Anlæg af 3.9 km sti belagt med stenmel / lerholdig grus.

2.2.2 Formidling af Nationalpark Mols Bjerge – oplevelsescentre og formidling

- 2.2.2.1 **Karlsladen ved Rønde**
Generel formidling af Nationalpark Mols Bjerge samt af kultur og kulturhistorie i området, toiletbygning, borde og bænke, cykler m.m.
- 2.2.2.2 **Øvre Strandkær i Mols Bjerge**
Generel formidling af Nationalpark Mols Bjerge samt af naturen i området, toiletbygning, grejbank, madpakkerum, borde og bænke m.m.
- 2.2.2.3 **Formidling af Nationalpark Mols Bjerge**
Udarbejde velkomstskilte til og foldere med publikumsfaciliteterne i nationalparken.
- 2.2.2.4 **Naturformidlingscenter Basballe**
Formidling af naturen til skolebørn, feriegæster og turister.

2.2.3 Særlige friluftaktiviteter – ridestinet og støttepunkter for friluftslivet ved kysten

2.2.3.1 Ridestinet i Mols Bjerge

Etablering af ridestier samt parkeringspladser med infotavler
m.m.

2.2.3.2 Friluftsliv ved kysten

Etablering af støttepunkter med vandposter ved 5 kystlokaliteter.

3. Budget, medfinansiering, tidsplan, projektstyring og drift

3.1 Budget

Prioritering *)	Projekt nr.	Projekt	Budget kr.
		Vandre- og cykelstier	
1	2.2.1.1	Vejvisertavler til det overordnede stisystem	400.000
1	2.2.1.2	Kalø – Bjødstrup	2.200.000
1	2.2.1.3	Bogens - Femmøller Strand	3.200.000
1	2.2.1.4	Ahl - Ebeltoft Færehavn	900.000
1	2.2.1.5	Femmøller – Femmøller Strand	1.800.000
1	2.2.1.6	Agri – Fuglsø	4.400.000
2	2.2.1.7	Elsegårde – Boeslum	5.000.000
2	2.2.1.8	Hyllested Skovgårde - Hyllested	4.400.000
2	2.2.1.9	Gravlev – Stubbe Sø	3.900.000
			26.200.000
		Oplevelsescentre og formidling	
1	2.2.2.1	Karlsladen ved Rønde	6.700.000
1	2.2.2.2	Øvre strandkær i Mols Bjerge	6.100.000
1	2.2.2.3	Velkomstsikke og foldere	312.500
1	2.2.2.4	Naturformidlingscenter Basballe	1.050.000
			14.162.500
		Ridestinet og friluftsliv ved kysten	
2	2.2.3.1	Ridestinet m. m. i Mols Bjerge	1.500.000
1	2.2.3.2	5 støttepunkter ved kysten	1.000.000
			2.500.000
		Projektstyring	
1	2.2.4.1	2 projektmedarbejdere i 3 år	2.400.000
		Total budget	45.262.500
		Medfinansiering udgør	14.950.000
		Der søges om	30.312.500

*) Projekterne er prioriterede fra 1 – 2, hvor 1 har højeste prioritet.

3.2 Medfinansiering

Skov- og Naturstyrelsen bidrager selv med finansiering til projekterne. Det drejer sig primært om bygningsarbejderne ved Karlsladen (4.1 mio.) og Øvre Strandkær (3.9 mio.), samt en medfinansiering på godt 30 % af udgifterne til projektmedarbejdere i projektperioden på 3 år (0.9 mio. kr.) - i alt ca. 9 mio. kr.

Syddjurs Kommune bidrager ligeledes med finansiering til projekterne. Det drejer sig primært om anlægsarbejdet med cykelstien mellem Femmøller og Femmøller Strand (1.8 mio. kr.), cykelstien mellem Agri og Fuglsø (2.2 mio. kr.), støttepunkterne ved kysten (1 mio. kr.), samt naturformidlingscenteret ved Basballe (ca. 1 mio. kr.) – i alt ca. 6 mio. kr.

Syddjurs Kommune er en vigtig samarbejdspartner i etableringen af et sammenhængende stisystem i nationalparken. Nationalpark stisystemet skal supplere et allerede eksisterende kommunalt stisystem og ses i sammenhæng med det fremtidige kommunale stisystem.

Skov- og Naturstyrelsen er bekendt med at Arbejdsmarkedets Feriefond ikke kan finansiere bygningsrelaterede omkostninger. Oplevelsescentrene placeres i eksisterende bygninger, som dog skal renoveres og ombygges til de ansøgte formål. Bygningsomkostningerne vil indgå som en del af medfinansieringen.

Den samlede medfinansiering (i alt ca. 15 mio. kr.) udgør ca. 1/3 af det samlede budget.

3.3 Tidsplan og udførelse

De foreslåede projekter forventes igangsat hurtigt og realiseret inden for en 3 års periode fra endeligt tilsagn.

3.4 Projektstyring

Projekterne vil blive styret af Skov- og Naturstyrelsen, Kronjylland i tæt samarbejde med Syddjurs Kommune. Det vurderes at der er behov for at 2 årsværk til styringen af de mange projekter, hvorfor der søges om løn til projektmedarbejdere i projektperioden. Skov- og Naturstyrelsen vil som en del af medfinansieringen bidrage med godt 30 % af udgifterne til projektmedarbejderne i projektperioden på 3 år.

3.5 Drift

Driften og vedligeholdelsen af projekterne vil efterfølgende blive udført i et samarbejde med mellem Skov- og Naturstyrelsen, Nationalparkfonden for Nationalpark Mols Bjerge og Syddjurs Kommune efter nærmere aftale.

Skov- og Naturstyrelsens og Syddjurs Kommunens drifts- og vedligeholdelsesudgifter forventes at udgøre ca. 20 mio. kr. for en 10-årig periode, svarende til ca. 2 mio. kr. om året.

Afslutning

Skov- og Naturstyrelsen søger jævnfør ovenstående om tilskud på i alt (45.262.500 kr. – 14.950.000 kr.) **30.312.500 kr.** til forbedringer af infrastrukturen i og formidlingen af Nationalpark Mols Bjerge.

Projekterne vil alle medvirke til at øge mulighederne for ferieoplevelser i Nationalpark Mols Bjerge inden for natur, kultur og friluftsliv. Projekterne vil desuden ikke alene være til glæde for

feriegæster og lokalsamfund, men også understøtte udviklingen af natur- og kulturturisme i hele området – hele året. Specielt børnefamilier vil være fokusmålgrupper for de ansøgte projekter.

På hjemmesiden www.danmarksnationalparker.dk er der flere oplysninger om Nationalpark Mols Bjerge.

Med venlig hilsen

Uffe Laursen
Skovrider

// Information de enkelte projekter er vedlagt som bilag.

Vedlagte projektbeskrivelser:

- **Vejviserskilte**
 - **Kalø-Bjødstrup**
 - **Bogens-Femmøller Strand**
 - **Ahl-Ebeltoft Færgehavn**
 - **Femmøller – Femmøller strand**
 - **Agri—Fuglsø**
 - **Elsegårde – Boeslum**
 - **Hyllested Skovgårde - Hyllested**
 - **Gravlev – Stubbe Sø**
 - **Karlsladen ved Rønde**
 - **Øvre Strandkær i Mols Bjerge**
 - **Formidling af Nationalpark Mols Bjerge**
 - **Ridestinet i Mols Bjerge**
 - **Friluftsliv ved kysten**
-
- **Bilag I – Stisystem og nationale cykelruter**